

**Termiz davlat universiteti “Jahon tillari” kafedrası, PhD, dotsen
Ahmedova Gulchehra taqrizi ostida**

Toshmamatov Azizbek Tohir o‘g‘li
Termiz davlat universiteti
Tarix fakulteti Magistratura bo‘limi
Etnografiya, etnologiya va antropologiya
Yo‘nalishi 1 kurs magistranti
toshmamatovazizbek096@gmail.com
+998944612318

SHARQONA GO‘ZALLIK: MALAYZIYA VA O‘ZBEKISTON TURIZMINING O‘XSHASHLIKLARI VA XUSUSIYATLARI

ANNOTATSIYA: Ushbu maqolada Malayziya va O‘zbekiston turizmining tarixiy, madaniy va iqtisodiy jihatlari o‘rganiladi. Har ikki davlatning turizm imkoniyatlari, tarixiy merosi, tabiiy boyliklari va infratuzilmasi tahlil qilinadi. Shuningdek, kelajakda turizm rivojlanishi uchun tavsiyalar beriladi.

KALIT SO‘ZLAR: Malayziya, O‘zbekiston, turizm, tarixiy yodgorliklar, ekoturizm, infratuzilma, madaniy meros, Ipak yo‘li, davlat qo‘llovi, rivojlanish.

KIRISH: Turizm bugungi kunda dunyo iqtisodiyotining muhim tarmoqlaridan biri bo‘lib, mamlakatlarning madaniy va iqtisodiy rivojlanishida muhim rol o‘ynaydi. Malayziya va O‘zbekiston turizm sohasida boy tarix va tabiiy resurslarga ega bo‘lgan mamlakatlar qatoriga kiradi. Ushbu maqolada ushbu ikki davlatning turizm salohiyati va rivojlanish yo‘nalishlari tahlil qilinadi.

MATERIALLAR VA USLUBLAR: Tadqiqotda Malayziya va O‘zbekistonning turizm bo‘yicha rasmiy statistik ma‘lumotlari, hukumat dasturlari va YuNESKO ro‘yxatidagi obidalariga oid materiallardan foydalanildi. Shuningdek, xalqaro turizm tashkilotlari hisobotlari va ilmiy manbalar asosida tahlil olib borildi.

NATIJA VA MUHOKAMALAR: Tarixiy yodgorliklar va madaniy turizm Malayziyada madaniy va tarixiy turizm rivojlangan bo‘lib, Malakka va George Town shaharlari YuNESKOning Jahon merosi ro‘yxatiga kiritilgan¹. Malayziyada hindu va buddist ibodatxonalari, shuningdek, islomiy me‘moriy obidalar mavjud. Ayniqsa, Kuala-Lumpurdagi Milliy Masjid va Batu g‘or ibodatxonasi sayyohlar e‘tiborini tortadi.

O‘zbekiston esa tarixiy merosi bilan ajralib turadi². Samarqand, Buxoro va Xiva shaharlari o‘zining qadimiy me‘morchilik obidalari bilan mashhur. Registon maydoni, Shohi Zinda majmuasi va Kalon minori kabi tarixiy yodgorliklar har yili minglab sayyohlarni jalb qiladi³.

¹ Malaysia Tourism Promotion Board. "Malaysia Tourism Statistics." Kuala Lumpur, 2023.

² Uzbekistan State Committee for Tourism Development. "Tourism in Uzbekistan: Trends and Prospects." Tashkent, 2023.

³ YuNESKO Jahon merosi ro‘yxati. "Malaysia and Uzbekistan Heritage Sites." 2023.

O'xshashlik tomonlari, Malayziya turizmida Janubi-Sharqiy Osiyo madaniyatlarining qorishmasi sezilarli bo'lsa, O'zbekiston esa Buyuk Ipak yo'li markazi sifatida Sharq me'morchilik yodgorliklari bilan mashhur⁴.

Ekoturizm va tabiiy go'zalliklar Malayziya ekoturizm uchun katta imkoniyatlarga ega⁵. Tropik o'rmonlari, marjon orollari va dengiz kurortlari mamlakatni jahon miqyosida mashhur qiladi. Borneo orolidagi Kinabalu milliy bog'i va Langkavi orollari sayyohlar uchun juda jozibador.

O'zbekiston ekoturizmi esa cho'llar va tog'lar bilan ajralib turadi. Qizilqum sahrosi, Chatqol tog' tizmalari va Aydarko'l kabi tabiiy maskanlar ekoturizm rivoji uchun muhim ahamiyatga ega. Orol dengizi ekologik turizm uchun yangi imkoniyatlar yaratmoqda⁶.

Malayziyada suv va tropik turizm rivojlangan bo'lsa, O'zbekistonda sahro va tog' turizmi ustunlik qiladi. Turizm infratuzilmasi va davlat qo'llovi Malayziya turizm infratuzilmasi jadal rivojlangan bo'lib, davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanadi. Malayziyaning "Visit Malaysia" dasturi turizmni rivojlantirishga katta hissa qo'shmoqda. Aeroportlar, mehmonxonalar va transport tizimi mukammal darajada yo'lga qo'yilgan.

O'zbekistonda ham so'nggi yillarda turizm infratuzilmasini rivojlantirish bo'yicha davlat dasturlari amalga oshirilmoqda. Mehmonxonalar sonining ortishi, elektron viza tizimi va transport infratuzilmasining takomillashtirilishi turizmni rivojlantirishga xizmat qilmoqda. Biroq, Malayziya bilan solishtirganda, O'zbekiston turizm infratuzilmasi hali rivojlanish bosqichida⁷.

Malayziya va O'zbekiston turizm jihatidan boy merosga ega bo'lgan davlatlar hisoblanadi. Malayziya o'zining tropik tabiatiga asoslangan turizmi bilan, O'zbekiston esa tarixiy-madaniy yodgorliklari bilan ajralib turadi. Ikkala mamlakat turizmni iqtisodiyotning muhim qismi sifatida ko'rib, uni rivojlantirishga alohida e'tibor qaratmoqda⁸.

Kelajakda O'zbekiston Malayziyaning infratuzilma rivojlantirish tajribasidan o'rganishi mumkin. Malayziya esa O'zbekistonning boy tarixiy merosidan ilhomlanib, madaniy turizmni yanada boyitishi mumkin⁹. Ikkala mamlakatning o'ziga xos jihatlari va rivojlanish yo'nalishlari ularga global turizm bozorida muvaffaqiyat qozonish imkonini beradi¹⁰.

⁴ Azizov, R. "O'zbekiston turizm siyosati." Toshkent: Fan, 2022.

⁵ Smith, J. "Southeast Asian Tourism Development." London: Routledge, 2021.

⁶ Karimov, A. "Ekoturizm O'zbekiston tajribasi." Toshkent: O'zbekiston, 2020.

⁷ UNWTO. "Tourism and Economic Growth in Developing Countries." Madrid, 2022.

⁸ Mahmud, R. "Malaysia's Ecotourism: A Sustainable Approach." Kuala Lumpur: UP Press, 2021.

⁹ Jones, T. "Silk Road Tourism: Uzbekistan's Revival." New York: Springer, 2020.

¹⁰ O'zbekiston Respublikasi Davlat Statistika Qo'mitasi. "Turizm statistikasi." Toshkent, 2023.

XULOSA:

Malayziya va O‘zbekiston turizm sohasida o‘ziga xos xususiyatlarga ega bo‘lib, har ikkala mamlakat ham tarixiy va tabiiy boyliklari bilan sayyohlarni jalb qilishda davom etmoqda. Malayziya o‘zining rivojlangan infratuzilmasi, tabiiy ekotizimlari va davlat tomonidan kuchli qo‘llab-quvvatlanishi tufayli global turizm bozorida mustahkam o‘rin egallagan. O‘zbekiston esa Ipak yo‘li merosi va boy tarixiy yodgorliklari bilan ajralib turadi va so‘nggi yillarda turizm infratuzilmasini takomillashtirishga alohida e‘tibor qaratmoqda. Kelajakda O‘zbekiston Malayziyaning turizm infratuzilmasini rivojlantirish tajribasidan o‘rganib, mehmonxona tizimi, transport va xizmat ko‘rsatish sifati bo‘yicha takomillashtirish ishlarini olib borishi mumkin. Malayziya esa O‘zbekistonning boy madaniy merosidan ilhomlanib, o‘zining madaniy turizm yo‘nalishlarini kengaytirishi mumkin. Ikkala davlat o‘zaro tajriba almashish orqali turizm sohasida yanada yuqori natijalarga erishishi, xalqaro sayyohlar oqimini oshirishi va mintaqaviy hamkorlikni rivojlantirishi mumkin. Umuman olganda, Malayziya va O‘zbekiston o‘z turizm strategiyalarini to‘g‘ri yo‘naltirib, jahon turizm bozorida yanada raqobatbardosh bo‘lishi mumkin. Shu bois, har ikki mamlakat turizmni barqaror rivojlantirishga e‘tibor qaratishi, ekologik turizm, madaniy merosni asrab-avaylash va zamonaviy infratuzilmaga sarmoya kiritish orqali yanada yuqori natijalarga erishishi lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Malaysia Tourism Promotion Board. "Malaysia Tourism Statistics." Kuala Lumpur, 2023.
2. Uzbekistan State Committee for Tourism Development. "Tourism in Uzbekistan: Trends and Prospects." Tashkent, 2023.
3. YuNESKO Jahon merosi ro‘yxati. "Malaysia and Uzbekistan Heritage Sites." 2023.
4. Azizov, R. "O‘zbekiston turizm siyosati." Toshkent: Fan, 2022.
5. Smith, J. "Southeast Asian Tourism Development." London: Routledge, 2021.
6. Karimov, A. "Ekoturizm O‘zbekiston tajribasi." Toshkent: O‘zbekiston, 2020.
7. UNWTO. "Tourism and Economic Growth in Developing Countries." Madrid, 2022.
8. Mahmud, R. "Malaysia’s Ecotourism: A Sustainable Approach." Kuala Lumpur: UP Press, 2021.
9. Jones, T. "Silk Road Tourism: Uzbekistan’s Revival." New York: Springer, 2020.